Vykintas Vaitkevičius

Pranešimai apie archeologinius radinius interneto forumuose

Lobių ieškotojų svetainių internete <www.gh.lt/kablys> (Kablys. Istorijos ieškotojų forumas) ir <www.kladoiskatel.5bb.ru> (Lietuvos lobių ieškotojas – LDK forumas) forumuose nuolat pasitaiko pranešimų apie archeologinius radinius, o dar dažniau skelbiamos jų fotonuotraukos. Šioms dažniausiai būdinga prasta kokybė (nedidelė skiriamoji raiška, dažnai fotografuota telefonu), radiniai fotografuojami nenuvalius apnašų ir žemių (neretai – dar lauko sąlygomis). Nuotraukų autoriai ir tokių paieškų dalyviai yra žinomi tik iš interneto forumo terpėje naudojamų slapyvardžių (jie retai sutampa su tikru vardu ar pavarde). Dažniausiai apie tikslią radimvietę neužsimenama.

Įkeltos į forumą internete, nuotraukos jame retai būna ilgiau kaip pusmetį ar metus, retai pastebimos specialistų, todėl prasminga vieną kitą archeologinį radinį įvesti į mokslinę apyvartą „Archeologinių tyrinėjimų Lietuvoje“ puslapiuose.

Pagrindinė lobių ieškotojų, kurių šiame straipsnyje nėra reikalo skirstyti nei į juoduosius, nei į baltuosius, paieškų užduotis yra pavienės monetos ir jų lobiai. Naudojami metalo ieškikliai gerai skiria juoduosius metalus nuo spalvotųjų, tad archeologiniai radiniai aptinkami santykinai retai. Tarp tų archeologinių dirbinių grupių, kurias dažniausiai savo rengiamų išvykų metu randa lobių ieškotojai, dažniausiai pasitaiko apskriti artefaktai iš spalvotųjų metalų: pasaginės ir apskritos segės, apyrankės, žiedai, taip pat kabučiai, me-

1 pav. Bendras vienos išvykos radinių vaizdas. Centre – deformuota pasaginė segė storėjančiais galais. (Paskelbė Valdas, 2008 10 15. Radimvietė – Jonavos kraštas). [01_intern.jpg].

Fig. 1. A general view of the finds from one excursion in the Jonava region. In the centre is a deformed penannular brooch with thickened terminals.

2 pav. Bendras vienos išvykos radinių vaizdas. Centre – pasaginė segė zoomorfiniais galais. (Paskelbė Valdas, 2008 10 12. Radimvietė – Jonavos kraštas). [02_intern.jpg].

Fig. 2. A general view of the finds from one excursion in the Jonava region. In the centre is a penannular brooch with zoomorphic terminals.

dalikėliai ir pan. Jų signalas, priklausomai nuo metalo ieškiklio tipo, primena monetų signalus. Visi kiti radiniai, tokie kaip žalvariniai raktai, smeigtukai ar juo labiau geležiniai darbo įrankiai, buities daiktai, ginklai, randami retai.

6 pav. Apskrita lieta segė. (Paskelbė Magras. Radimvietė Vilniaus regionas). [06_intern.jpg].

Fig. 6. A round cast brooch found in the Vilnius region.

7 pav. Bendras vienos išvykos radinių vaizdas. Kairėje – apskrita lietinė segė. (Paskelbė Valdas, 2008 10 18. Radimvietė – Jonavos kraštas). [07_intern.jpg].

Fig. 7. A general view of the finds from one excursion in the Jonava region. On the left is a round cast brooch.

3 pav. Bendras vienos išvykos radinių vaizdas. Apačioje – du uždari žiedai, apskrita segė. (Paskelbė Valdas, 2008 10 10. Radimvietė – Jonavos kraštas). [03_intern.jpg].

Fig. 3. A general view of the finds from one excursion in the Jonava region. At the bottom are two band rings and a round brooch.

4 pav. Radiniai (pasirinktinai). Pasaginė segė su galais, artimais daugiakampiams. (Paskelbė Valdas, 2008 09 10. Radimvietė – Jonavos kraštas). [04_intern.jpg].

Fig. 4. (Chance) finds. A penannular brooch with terminals similar to faceted terminals that was found in the Jonava region.

5 pav. Geležinė pasaginė segė, pabuvojusi ugnyje. (Paskelbė Valdas. Radimvietė – Jonavos kraštas). [05_intern.jpg].

Fig. 5. An iron penannular brooch that has been in a fire and was found in the Jonava region.

8 pav. Trikampio pjūvio apyrankė. (Paskelbė Irfas. Radimvietė – Vilniaus regionas). [08_intern.jpg].

Fig. 8. A bracelet with a triangular cross-section found in the Vilnius region.

10 pav. Raktas. (Paskelbė Voin. Radimvietė – Vilniaus regionas). [10_intern.jpg].

Fig. 10. A key found in the Vilnius region.

11 pav. Raktas. (Paskelbė Negvik. Radimvietė – Vilniaus regionas). [11_intern.jpg].

Fig. 11. A key found in the Vilnius region.

12 pav. Raktas. (Paskelbė Ulukas. Radimvietė – Vilniaus regionas). [12_intern.jpg].

Fig. 12. A key found in the Vilnius region.

9 pav. Apyrankė storėjančiais galais ir ritinio formos verpstukas. (Paskelbė Gintas. Radimvietė – Ignalinos kraštas). [09_intern.jpg].

Fig. 9. A bracelet with thickened terminals and a spool-shaped spindle whorl found in the Ignalina region.

Lobių ieškotojai paieškas dažniausiai rengia savo gyvenamos vietos regione, retai vienadienei išvykai pasirinkdami penkiasdešimt, šimtą ir daugiau kilometrų nutolusias vietas. Paprastai žvalgomos sodybvietės, kaimavietės, dvarvietės, karčiamų vietos, neturint apie jas tikslių žinių – pakelės, upių pakrantės, patogioje topografinėje padėtyje esančios vietovės, dažniausiai – suarti laukai, kur paieškas palengvina aukštos žolės nebuvimas ir arimai.

Aukščiau minėtų interneto svetainių forumuose buvo peržiūrėti 2008 m. antrojo pusmečio pranešimai apie paieškas ir jų rezultatus – įvairią kultūrinę vertę turinčius radinius. Kai kurios fotonuotraukos fiksuoja įdomius, retai randamus arba visai Lietuvoje nepažįstamus radinių tipus (1–12 pav.).

Fotonuotraukos moksliniame informaciniame leidinyje publikuojamos be specialaus autorių – anoniminių interneto svetainių forumų dalyvių – sutikimo, tuo nesiekiant jokios komercinės naudos, o remiantis citavimo teise ir suvokiant jas kaip mokslinį faktą, kuris svarbus Lietuvos priešistorės ir ankstyvosios istorijos pažinimui.

Reports of archaeological finds on internet forums

Archaeological find reports, the real authorship of which is unknown, are constantly encountered on the internet forums of treasure hunter websites. Photos are also published at the same time (Figs. 1–12). After being uploaded onto the internet, they seldom remain there long and usually remain unnoticed by specialists. In order to introduce these finds into scientific circulation, the more interesting finds published on the internet during the second half of 2008 are republished here.